

Plan mot diskriminering och kränkande behandling Bergsättraskolan läsåret 2015-2016

Mål och vision

På Bergsättraskolan vill vi skapa en trygg miljö där hänsyn, gott uppförande och ömsesidig respekt präglar umgängestonen.

Vi vill att alla elever känner sig sedda och att ingen utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkningar. **Vår skola ska vara trygg, rolig och lärorik.**

Vad säger lagen och andra styrande dokument

I 6 kap 8§ Skollagen (2010:800) framgår det att en plan mot kränkande behandling ska upprättas varje år där det ska beskrivas vilka åtgärder skolan ska vidta för att förebygga och förhindra kränkande behandling i skolan. Enligt 3 kap 16 § Diskrimineringslagen (2008:567) ska även en likabehandlingsplan upprättas varje år där det ska beskrivas vilka åtgärder skolan ska vidta för att främja likabehandling och motverka trakasserier samt diskriminering. Dessa kan skrivas samman till en gemensam plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Planen mot diskriminering och kränkande behandling omfattar alla personer i våra olika verksamheter och innebär att arbetet skall vara inriktat mot en nolltolerans avseende diskriminerande och andra typer av kränkande beteenden som riktar sig från elev till elev, vuxna mot barn och elever och/eller från elever mot vuxna.

Bergsättraskolans skyldighet att motverka diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling regleras i skolförfattningarna (Skollagen, 2010:800, Läroplan för förskolan, Lpfö 98, Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 11) och arbetsmiljölagen (AML, 977:1160) med tillhörande föreskrifter som reglerar arbetet mot kränkande behandling i skolan samt diskrimineringslagen 2008:567. Vid behov kan även Socialtjänstlagen (SOL 2001:453) och reglerna i brottsbalken (Brb1962:700) tillämpas. Därutöver finns en viktig grund i Barnkonventionen.

Skollagen 2010:800 (1kap 2§)

”Verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt skall den som verkar inom skolan

- 1) främja jämställdhet mellan könen
- 2) aktivt motverka all form av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden”.

Lgr 11

Skolan skall främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Ingen i skolan skall utsättas för mobbning. Tendenser till trakasserier skall aktivt bekämpas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Diskrimineringslagen 2008: 567

Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och/eller ålder.

Diskrimineringslag 2014:958, gäller from 2015-01-01

Bristande tillgänglighet blir en ny form av diskriminering.

Med bristande tillgänglighet avses att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att ”skäligen åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan sådan funktionsnedsättning”.

Barnkonventionen

Barnkonventionens fyra grundläggande principer är: 1: ”Inget barn får diskrimineras på grund av härkomst, kön, religion, funktionshinder eller andra liknande skäl”. 2: ”Barnets bästa ska vara vägledande vid allt beslutsfattande och vid alla åtgärder som rör barn och unga”. 3: ”Barn och unga ska tillåtas att utvecklas i sin egen takt och utifrån sina egna förutsättningar”. 4: ”Barn och

unga ska ges möjlighet att framföra och få respekt för sina åsikter och i frågor som berör dem” (Barnkonventionen artikel 2, 3, 6, 12).

Definitioner

Kränkningar av barns och elevers värdighet kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller genom kränkande behandling.

Ljusterö skola har använt definitioner ur Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10).

Nedan beskrivs definitionerna kortfattat.

Diskriminering

Diskriminering innebär att ett barn eller en elev behandlas illa, missgynnas, av vuxna och andra elever på skolan kring anledningar som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Diskrimineringsgrunder:

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Direkt diskriminering – när en person behandlas illa utifrån någon av diskrimineringsgrunderna ovan.

Indirekt diskriminering – när skolan genom till synes neutrala beslut missgynnar någon utifrån någon av diskrimineringsgrunderna.

Bristande tillgänglighet - Bristande tillgänglighet blir en ny form av diskriminering.

Med bristande tillgänglighet avses att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att ”skäligen åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan sådan funktionsnedsättning”.

Instruktioner att diskriminera - innebär att en person ger order eller instruktioner att diskriminera en annan person.

Trakasserier – ett återkommande uppträdande som kränker en persons värdighet och som har samband till någon av de ovan nämnda diskrimineringsgrunderna.

Kränkande behandling - ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker en persons värdighet. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningar kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. En kränkning kan äga rum vid enstaka

tillfällen eller vara återkommande. Det är ytterst den som utsätts för handlingen som värderar om den är kränkande eller inte. Den som upplever att den är mobbad eller kränkt har rätt att bli tagen på allvar.

Kränkningar kan vara:

Fysiska (t.ex. slag, knuffar)

Verbala (t.ex. hot, svordomar, öknamn)

Psykosociala (t.ex. utfrysning, blickar)

Texter och bilder (t.ex. sms, mms, msn, e-post, internet, sociala medier)

Mobbning - mobbning förutsätter att den som behandlas illa, systematiskt kränks vid upprepade tillfällen, vilket skiljer mobbning från andra former av kränkande behandling. Mobbning är när någon eller några personer medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan person skada eller obehag. Det råder en obalans i makt på så vis att den som mobbas är i underläge. Mobbning är inte en engångsföreteelse eller en konflikt utan en systematisk kränkning av en eller flera personer. Mobbning kan utföras verbalt eller skriftligt, vid fysisk kontakt eller genom att skada någon personligen eller dennes personliga egendom. Mobbning kan även ske indirekt genom exempelvis utfrysning och isolering.

Ansvarsfördelning på Bergsättraskolan

Rektor

Det är rektors ansvar att:

- se till att all personal, elever och vårdnadshavare känner till att alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är förbjudna på skolan
- se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter, samt att motverka kränkande behandling och diskriminering eller trakasserier på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning, ålder eller könsöverskridande identitet eller uttryck
- årligen upprätta och utvärdera en plan diskriminering och kränkande behandling i samarbete med personal, elever och vårdnadshavare.
- om skolan får kännedom om att kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering eller bristande tillgänglighet förekommer, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas
- rektor ska verka för att all undervisning är anpassad utifrån alla elevers möjligheter

Rektor ska även:

- se till att skolpersonal har ett gemensamt system för hur de dokumenterar anmäld eller upptäckt kränkande behandling, trakasserier och diskriminering och de åtgärder som vidtagits
- kontakta andra myndigheter vid behov

Lärare och annan skolpersonal

Det är lärares och annan skolpersonals ansvar att:

- följa skolans Plan mot diskriminering och kränkande behandling
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som han/hon förmedlar genom sin undervisning och sträva efter likabehandling

- se till att åtgärder vidtas då kränkande behandling, trakasserier, diskriminering eller bristande tillgänglighet misstänks, anmäls eller upptäcks
- dokumentera misstänkt, anmäld eller upptäckt kränkande behandling, trakasserier, diskriminering, bristande tillgänglighet och vidta åtgärder enligt planen
- bevaka att utredda fall av kränkande behandling, trakasserier, diskriminering, bristande tillgänglighet, där den enskilda läraren eller annan personal är berörd, följs upp
- bemöta elever och kollegor på ett respektfullt sätt

Elever

Det är alla elevers gemensamma ansvar att:

- påtala kränkande behandling, trakasserier och diskriminering som förekommer på skolan
- bemöta elever, lärare och övrig personal på ett respektfullt sätt

---

Mål och åtgärder

Alla elever har rätt att utvecklas på vår skola i en trygg miljö och bemötas med respekt. All personal ska främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier, kränkande behandling. De ska verka för att utbildningen ska vara tillgänglig för alla elever. Inga elever eller personal på skolan ska vara utsatta för någon form av kränkande behandling eller diskriminering. Skolans mål är att alla ska känna sig trygga (100 %). Skolan har satt upp följande målsättningar och åtgärder inom ramen för arbetet med skolans Plan mot diskriminering och kränkande behandling, för läsåret 2015-2016.

Arbetsprocess:

”Plan mot diskriminering och kränkande behandling” skall göras känd i hela verksamheten (barn/elever/vuxna/personal) och hos vårdnadshavare.

Genomförande: Detta ska ske i klassråd, elevråd, arbetsplatsträffar och föräldramöten samt att planen ska finnas tillgänglig för alla, på skolans hemsida.

Ansvariga: rektor, bitr.rektor samt mentoreerna.

Alla anmälda situationer, där någon inom verksamheten kan antas ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling, skall hanteras i enlighet med vad som anges i ”Plan mot diskriminering och kränkande behandling”.

Genomförande: Löpande under läsåret enligt planen. Vid slutet av skolåret går elevhälsan igenom uppkomna ärenden som behandlats under året för utvärdering.

Ansvariga: rektor samt övrig personal i elevhälsan

Rektor ansvarar för att Huvudmannen informeras. Se bilaga 1 Blankett för Anmälan om kränkande behandling

Elever och personal skall uppmuntras till ett positivt bemötande, nolltolerans mot kränkningar och ett icke-diskriminerande förhållningssätt i den dagliga verksamheten i enlighet med ”Plan mot diskriminering och kränkande behandling”.

Genomförande: I den vardagliga verksamheten

Ansvariga: All personal

4. ”Plan mot diskriminering och kränkande behandling” ska utvärderas och revideras årligen.

Utvärdering och kartläggning av Planen mot diskriminering och kränkande behandling genomförs under vårterminen 2015. Planen revideras sedan under sommaren och går därefter ut på remiss till ledningsgrupp, arbetslag, elevråd och vårdnadshavare i början av höstterminen 2016.

Ansvarig: Rektor

Bergsättraskolans främjande, förebyggande samt åtgärdande arbete

Det främjande arbetet syftar till att gynna och utveckla en trygg miljö som genomsyras av idén om människors lika värde. Det omfattar alla diskrimineringsgrunderna och det riktas mot alla och ingår som en naturlig del i det vardagliga arbetet och bedrivs kontinuerligt och utan förekommen anledning.

Eleverna och personalen på vår skola ska vara överens om normerna för det sociala samspelet. Rektor ansvarar för att alla inom skolan arbetar främjande och förebyggande. Nedan ges exempel på vad skolan arbetar med:

- Vi har etiska samtal med eleverna. Dessa samtal läggs in vid behov men tas också upp regelbundet. Vi samtalas om normer, värderingar och attityder. Dessa samtal är viktiga för att förebygga kränkande behandling och mobbing.
- Åldersintegrerade temadagar F-3 med inriktning på samarbete och problemlösning.
- Vid läsårsstart har vi Trivseldagar, då vi diskuterar hur vi ska vara mot varandra. Vi kommer överens om skolans Ordningsregler, vars syfte är att skapa arbets- och studiero på vår skola.

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja och minska risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Nedan ges exempel på vad skolan arbetar med.

”Att betrakta trakasserier och kränkningar ur ett systemperspektiv hjälper till att synliggöra de mönster av kränkande handlingar som är svåra att se om dessa handlingar betraktas var för sig. Det betyder i sin tur att det förebyggande arbetet behöver riktas till skolan som helhet och/eller en hel klass och sällan mot de enskilda individer som vid en första anblick ses som de som utsätter någon eller några för kränkningar.”¹

På vår skola ska vi på våra arbetslagsmöten och EHG samtala om någon elev är utsatt på vår skola, hur vet vi det, hur stabilt är detta mönster? Vilka risker ser vi med att det finns elever vars utsatthet vi inte uppmärksammar? Finns det någon elev som är långvarigt utsatt som vi inte har kunnat hjälpa.

---

¹ s 52 *Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda* Stödmaterial från Skolverket 2014

På vilket sätt känner vi igen att det är flera elever som har olika roller i processer där kränkningar eller mobbning sker? ²

Skolan har rastvakter på alla raster och vi främjar barnens lek.

Skolan genomför klassråd och elevråd regelbundet med en stående punkt om trivsel. Mentor ansvarar.

Skolan har regelbundna skolråd där trygghet och trivsel och vårt systematiska kvalitetsarbete diskuteras.

Skolans kartläggning av otrygga platser

Vi ska systematiskt kartlägga elevers upplevelser av utsatthet och dokumentera, analysera och kritiskt granska den insamlade kunskapen. Se bilaga 2. Det är viktigt att de personer som kartlägger elevernas utsatthet har en fördjupad analysförmåga. Skolans klassråd och elevråd ska involveras i arbetet. Kartläggning gäller inte bara miljön på skolan utan inbegriper även elevernas umgängesklimat på nätet.

Det åtgärdande arbetet innefattar att upptäcka, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och innebär att genast vidta åtgärder när skolan har fått uppgifter om att en elev känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt. Det innebär att verksamheten (förskoleklass/skola/fritidshem) måste vidta åtgärder som dokumenteras och utvärderas för att förhindra att diskriminering, trakasserier eller kränkningarna upprepas.

- Rektor ska anmäla all kränkande behandling till kommunens huvudman se bilaga 1 Blankett för anmälan om kränkande behandling

Handlingsplan vid akuta åtgärder

På vår skola ska ingen behöva utsättas för diskriminering, trakasserier, kränkande behandling eller mobbning. Information om misstänkt mobbning, trakasserier och/eller kränkande behandling kommer i allmänhet från eleverna själva eller från föräldrar. Detta medför att de vuxna på skolan måste kunna garantera uppgiftslämnaren anonymitet och aldrig ska behöva redovisa varifrån uppgifterna kommer. Uppgifterna dokumenteras. Se bilaga 3 Handlingsplan

Om diskriminering, trakasserier, kränkande behandling, mobbning eller bristande tillgänglighet förekommer i skolan gäller följande handlingsplan:

Rutiner för dokumentation

Ett ärendedokument öppnas så snart skolan får kännedom om att diskriminering, trakasserier eller kränkningar har eller kan ha inträffat. Se bilaga 1. Detta innebär att en skriftlig anmälan framställs som ett första steg i utredningen och att all vidare utredning dokumenteras skriftligen, även samtal. Alla delar av utredningen som kan vara av vikt för utgången av ärendet, måste

---

² Christina Salmivalli s 46 *Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda* Stödmaterial från Skolverket 2014

dokumenteras skriftligen. Inte minst för att säkerställa att vi följer rådande lagstiftning, men även för att det är av vikt för att säkra kvaliteten i skolans utredningsarbete.

När en elev utsätts för trakasserier eller kränkande behandling av en elev

Alla på skolan, elever som vuxna, är observanta och ingriper vid trakasserier och kränkande behandling enligt ”Plan mot diskriminering och kränkande behandling”.

Klassläraren/ansvarsvuxen på fritids (eller annan vuxen) kontaktas omedelbart.

Rektor informeras och utredning påbörjas skyndsamt

Utredning

Inblandade elever kallas av anti mobbningsgruppen till enskilda samtal snarast. Eleven/eleverna får berätta sin version/sina versioner av händelsen.

- Vad har hänt? Beskriv konkreta händelser.
- Vem/vilka är inblandade?
- Hur har de inblandade agerat?
- Hur upplever de inblandade att representanter för skolan har agerat?
- Andra viktiga synpunkter

Därefter drar utredarna slutsatser och gör en plan för hur de ska hantera ärendet, så att händelserna inte upprepas. De dokumenterar också:

- Slutsatserna av utredningen
- Åtgärder som ska vidtas
- Plan för uppföljning
- Effekter av åtgärderna
- Ytterligare åtgärder

Hemmen kontaktas

Vårdnadshavarna vill givetvis veta vad som sker med deras barn i skolan. Samtalen är också viktiga för att kunna ge stöd och hjälp. Samtalet med hemmet sker på utredningsdagen.

Åtgärdsprogram

Åtgärdsprogram upprättas alltid med utgångspunkt från utredningen både för den som mobbar och den som är utsatt. Åtgärdsprogrammen skall vara individuella för den mobbade respektive mobbaren/mobbarna.

Kontinuerlig uppföljning

Samtalen följs upp efter cirka en vecka och därefter utifrån behov. Föräldrar till alla inblandade informeras kontinuerligt. Vid uppföljningssamtalen erbjuds alla inblandade möjlighet till kuratorskontakt.

I de fall samma elev återkommer i nytt mobbingärende, skall ärendet behandlas under en elevhälsokonferens (EHK) enligt åtgärdstrappan.

Vid grövre mobbning som kan likställas med misshandel görs alltid en polisanmälan. Det som är olagligt utanför skolan är också olagligt i skolan.

Samtliga fall av diskriminering och/eller kränkande behandling rapporteras på särskild blankett till huvudmannen (*Anmälan till huvudman om kränkande behandling*).

Kartläggning av framtida behov och insatser samt aktuell situation

En årlig utvärdering och analys görs av arbetet i arbetsgruppen mot mobbning och kränkande behandling och i elevhälsogruppen. De ärenden som kommit så långt kan antas vara de där de förebyggande insatserna inte räckt till. En kartläggning av dessa ärenden ger en fingervisning om hur de främjande och förebyggande insatserna bör utvecklas och en prognos gällande framtida behov.

När en elev utsätts för trakasserier eller kränkande behandling av en vuxen

Skyldigheten att utreda om någon har utsatts för trakasserier eller kränkande behandling träder in snart någon i verksamheten fått kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för detta. Det krävs alltså inga bevis för att påbörja en utredning och det är den enskilda elevens uppfattning som skola ska utgå från.

Om en elev utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av en vuxen följs nedanstående plan:

- Händelsen anmäls till mentor, elevhälsogrupp, antimobbningsgrupp eller annan vuxen på skola som eleven har förtroende för.
  - Mottagaren av anmälan anmäler omedelbart händelsen till rektor som i sin tur gör en bedömning på anmälan samt utifrån detta anmäler eventuellt händelsen till huvudmannen därtill avsedd blankett (Bilaga 1).
  - Vårdnadshavare informeras om rektor anmäler händelsen till huvudmannen, se bilaga 1.
  - Rektor ansvarar för att utredningen sker. Huvudmannen har det yttersta ansvaret. Separata utredningssamtalförs med samtliga berörda parter. Samtalen dokumenteras. Rektor ansvarar för att lämpliga åtgärder vidtas. Åtgärder som sätts in bör leda till långsiktiga lösningar. Det bör alltid övervägas om åtgärder också ska vidtas i syfte att förändra strukturer och förhållanden på gruppnivå. Åtgärderna dokumenteras. Rektor följer upp ärendet med elev och vårdnadshavare. Rektor träffar regelbundet den personal som kränkt eleven och följer upp ärendet. Om personal så önskar kan facklig representant närvara vid samtalen. utredning och åtgärder utvärderas och dokumenteras. Uppföljningen dokumenteras. Om åtgärderna är otillräckliga beslutar rektor om nya åtgärder.
- Rektor ska under utredningstiden ha kontakt med sin chef/förvaltning.

- Rektor avgör, i samråd med sin chef, om ärendet ska anmälas till myndighet. Rektor beslutar, i samråd med personalavdelning, om ev. disciplinära åtgärder i enlighet med AB. Facket bör då kopplas in.
- Varje ärende ska utredas och handläggas skyndsamt. Ansvarig för detta är rektor och ytterst ansvarig är huvudmannen.
- Om åtgärderna inte är tillräckliga kan elev och vårdnadshavare vända sig till barn- och elevombudsmannen (www.skolinspektionen.se/BEO) eller diskrimineringsombudsmannen (www.do.se).

Trygghetsgruppen på Bergsättraskolan läsåret 2015-2016:
Niclas Filipsson
Annelie Bergström

Denna plan revideras augusti 2016